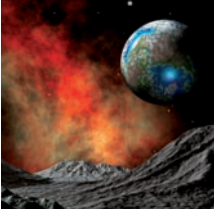

“Benim mânevi mirasım ilim ve akıldır” Mustafa Kemal Atatürk

“Büyük” ve “küçük” kavramları düşünce sınırlarımızı zorlar. Sözgelimi, çok büyük bir evrende yaşıyoruz. Öylesine büyük ki, bu koskoca sandığımız Dünya bile anlamını yitiriyor, hatta yıldızımız Güneş bile. Samanyolu Gökadası’nda bulunan yüz milyarlarca yıldızdan yalnızca bir tanesi olan yıldızımız Güneş, evrendeki ve yakın çevresindeki kimi yıldızlara bakınca pek de cazibesi olan bir yıldız değil, çoğundan küçük... Eskiden insanlar kendilerini, yaşadıkları Dünya’yı evrenin merkezine koyarlarmış. Bu benmerkezcilik, felsefik olarak tartışılabilir olsa da, pozitif bilim perspektifinden durum hiç de öyle değil! Evrendeki yüz milyarlarca gökadan herhangisi birisindeyiz. Aslına bakarsanız, üzerinde yaşadığımız Dünya gezegeninin pek de övünülecek bir yanı yok bu anlamda. Bir kere, başka gezegenler de var yıldızımızın çevresinde. Üstelik bu gezegenlerden birçoğu da Dünya’dan kat kat büyük. Güneş’e de en yakın gezegen değiliz, üçüncü sıradayız. Ancak yaşamımızı bu sıralamadaki yerimize borçlu olduğumuzu unutmayalım. Venüs ile Mars arasında kalan ve “Yaşam bölgesi” adı verilen ferah bir yer burası... Diğer olumsuz etkenleri bir kenara bıraksak bile, Merkür ve Venüs’ün cehennem gibi sıcak, Mars’ın ise buz gibi soğuk olduğunu söyleyebiliriz... Dev gezegenler Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün ise bildiğimiz anlamda bir yüzeye sahip değiller, kalın bir gaz katmanından oluşuyor yüzeyleri. Yani olanağınız olsa ve o gezegenlere yolculuk etseniz, incek yer bulamayacaksınız, ayağınız gömülüp gidecek içine... Çevresinde gezegenleri olan ve bunlardan en azından birisinde, bildiğimiz anlamda bir yaşamı, hatta zeki canlıları barındıran tek yıldız da Güneş, ama şimdilik. Ancak hâlâ böbürlenmek için erken, çünkü başka yıldızlar da çevrelerinde dolanan gezegenlere sahipler, hatta bu bir istisna değil, neredeyse her yıldızın bir gezegen sistemi olması... Rakiplerimizden yüzlercesini gözlemledik, ancak teknolojimizi geliştirdikçe bunlardan daha fazlasını da bulacağız. Bu yeni gezegen sistemlerinin de bizdeki gibi yaşam bölgeleri olacak ve onlarda da yaşamın kıpırtıları ve belki de daha ileri yaşam formları gelişmiş olacak. Bu gezegenlerin varlıklarından haberdar olsak bile, üzerlerinde gelişen bir yaşamın olup olmadığı ya da ne düzeyde olduğu konusunda pek bir fikrimiz olamayacak ne yazık ki. Çünkü en başta da söylediğimiz gibi evrenimiz çok “büyük” ve bu gezegen sistemleri arasındaki uzaklıklar bir yolculuk yapmaya elverişli değil, yani bunlar pek “kapı komşumuz” olacak kadar yakında değiller... Öteki yıldız sistemleri ve çevrelerindeki gezegenlerin oluşumlarına ilişkin yazı kapak konumuz ve gökbilim-uzay araştırmalarını ele alan diğer yazılarımız da bu konuya eşlik ediyor. 2009 Astronomi yılı olması nedeniyle, gökbilimle ilgili yazılarımıza hemen her sayı biraz daha fazla ağırlık vereceğiz... Her zaman olduğu gibi sevgiyle...

Çiğdem Atakuman

Sahibi
TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Nüket Yetiş

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yayın Yönetmeni
Çiğdem Atakuman
(cigdem.atakuman@tubitak.gov.tr)

Yayın Kurulu
Ömer Cebeci
Efser Kerimoğlu
Ahmet Onat

Teknik Yönetmen
Duran Akca
(duran.akca@tubitak.gov.tr)

Yazı ve Araştırma
Bülent Gözcelioğlu (koordinatör)
(bulent.gozcelioglu@tubitak.gov.tr)
Alp Akoğlu
(alp.akoğlu@tubitak.gov.tr)
İlay Çelik
(ilay.celik@tubitak.gov.tr)

Redaksiyon
Umut Hasdemir
(umut.hasdemir@tubitak.gov.tr)
Sevil Kıvan
(sevil.kivan@tubitak.gov.tr)
Özlem Özbal
(ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr)
Adem Uludağ
(adem.uludag@tubitak.gov.tr)

Grafik Tasarım - Uygulama
Ödül Evren Tongür
(odul.tongur@tubitak.gov.tr)

Web
Sadi Atılğan
(sadi.atilgan@tubitak.gov.tr)
Sinan Erdem
(sinan.erdem@tubitak.gov.tr)

Mali Yönetmen
H. Mustafa Uçar
(mustafa.ucar@tubitak.gov.tr)

Okur İlişkileri - İdari Hizmetler
Lale Edgüer
(lale.edguer@tubitak.gov.tr)
Sema Eti
(sema.eti@tubitak.gov.tr)
E. Sonnur Özcan
(sonnur.ozcan@tubitak.gov.tr)

Yazışma Adresi Bilim ve Teknik Dergisi Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere 06100 Çankaya - Ankara	Satış-Dağıtım (312) 467 32 46 (312) 468 53 00/1061-3438 Faks: (312) 427 13 36 TÜBİTAK Santral (312) 468 53 00	ISSN 977-1300-3380 Fiyatı 3,50 TL Yurtdışı Fiyatı 5 Euro. Dağıtım: DPP A.Ş.
Tel (312) 427 06 25 (312) 427 23 92	Internet www.biltek.tubitak.gov.tr e-posta bteteknik@tubitak.gov.tr	Baskı: İmpress Baskı Tesisleri İmaj İç ve Dış Tic. A.Ş. İmajas.com.tr Baskı Tarihi: 30.01.2009
Faks (312) 427 66 77		

Bilim ve Teknik Dergisi, Millî Eğitim Bakanlığı [Tebliğler Dergisi, 30.11.1970, sayfa 407B, karar no: 10247] tarafından lise ve dengi okullara; Genelkurmay Başkanlığı [7 Şubat 1979, HRK: 4013-22-79 Eğt. Krs. Ş. sayı Nşr.83] tarafından Silahlı Kuvvetler personeline tavsiye edilmiştir.